

Absztrakt evangélium

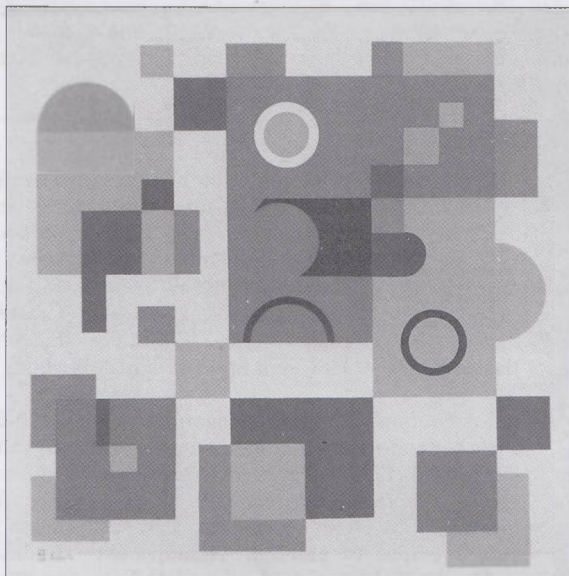
LÁTOGATÁS DÉVÉNYI JÁNOS FESTŐMŰVÉSZNÉL

Dévényi János az Egri Tanárképző Főiskola rajz-biológia szakán diplomázott, ezután végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. 1984-től a mai napig az egri Eszterházy Károly Főiskolán – ahol első diplomáját is szerezte – alkalmazott grafikát, sokszorosító grafikát és tárgyábrázolást tanít. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Grafikusművészek, valamint a Képző és Iparművészek Szövetségének. „Művészete abból az avantgárd szemléletből táplálkozik, amely a 20. század elején a konstruktivista gondolkodásmódot létrehozta. A magyarországi aktivisták, Kasák Lajos köre, illetve a rájuk is nagy hatást gyakorló holland és orosz konstruktivizmus kiemelkedő alakjainak művészete olyan kristályos kiindulópontot jelentett számára, amely az eltévelyedés veszélyétől megvédte. Ám az a társadalmi töltet, amely a geometrikus absztrakció mestereit – Huszár Vilmost, Rodcsenkót, vagy Moholy-Nagy Lászlót jellemezte, az ő művészetében nem található meg. Sokkal inkább a mondriani, malevicsi meditatív transzcendens világkép, ami művészetét inspirálta” – írja róla H. Szilasi Ágota művészettörténész.

– *Ahogy a műterembe beléptem, megragadtam a képekről sugárzó öröm: játékos formákkal, színekkel és az a dinamizmus, amely tökéletes egyensúlyt alkot mozgás és állandóság között. A képeken külön-külön és együtt is megnyilvánuló harmónia bizonyossággal töltött el, hogy a világban mindennek pontos helye van. Milyen élményekből táplálkozik a művészete?*

– Úgy érzem, hogy a világban és a közvilágban is óriási zűrzavar uralkodik, s nekem ebben a káoszban rendet kell raknom. Választ kell találnom azokra a kérdésekre, hogy sodródó világunkban hogyan lehet emberként élni, helytállni munkahelyen, művészetben, családban. Legfőbb vezérlőm a szeretet, amelynek rezgéseit igyekszem sugározni a környezetembe és - festő lévén - belevinni a képeimbe is. Szeretem a rendet, s e köré szervezem az életemet, a gondolataimat, szerkesztem a képeimet. Igyekszem a külső elvárásoktól mentesen, egyedül a saját belső hangra hallgatva alkotni, ami nekem szerencsére nem megy nehezen, hiszen sohasem szerettem a hírnév vagy az anyagi ér-

vényesülés érdekében hozott kompromisszumokat - ilyennek születtem. Sokak számára azonban nagy csapda lehet, hogy a világban és kultúrpolitikában is egyre inkább fellelhető bizonyos trendek, amelyek – tehetségtől függetlenül – kizárnak, vagy benntartanak valakit a nagy „folyamban”. A művészeti életben sajnos ismét olyan kontrasztelekció kezd működni, amelyben diktátumok révén igyekeznek a művészeket „elvárások” irányába terelgetni, s aki eleget tesz ezeknek, annak sorsa már pályája kezdetén, az induláskor eldőlt. Én azonban mindvégig igyekeztem

Kontrasztok

ezeket a csoportosulásokat elkerülni, és tudatosan a saját utamat járni. „Kárpótol” az a belső élmény, amit a képeimen igyekeztem megjeleníteni. A legtöbb képem meditatív állapotból születik. Elkezdlek játszani a kivágott sablonokkal, s a bennem lévő érzéseknek megfelelően síkbeli geometriai alakzatokat helyezgetek a papíron, amíg a kép el nem kezd önállóan dolgozni, és engem „használni”, amíg a formák meg nem kapják a végső alakzatot, s az annak megfelelő színösszeállítást, vagy a formák és színek az alkotási folyamat végén kompozíció sorozattá állnak össze.

– *Mint pedagógus hogyan látja a mai fiatal alkotóművészek helyzetét, s hogyan próbálja őket terelgetni a siker felé vezető úton?*

– Egyértelműen több lehetőségük van, mint annak idején nekünk, hiszen ők már minden nehézség nélkül, bármikor mehetnek külföldre is. A megszerzett nyelvtudá-

son és megteremtett kapcsolatokon kívül itt aztán szembetalálkozhatnak azzal is, ahogyan egy idegen ország bánik a tehetségeivel. Külföldön ugyanis a képzőművészetet támogatja a mecenatúra, és sokkal élénkebb a művészeti élet, mint nálunk. Tudom, hogy a társadalom szemében az számít sikeresnek, akit a televízióban lehet látni, a rádióban pedig hallgatni, de nekem van egy másik mércém is: a siker záloga számomra elsősorban mindenekelőtt az önállóság, s erre szeretném a hallgatóimat is nevelni.

– *Dévényi János idén lesz ötven éves, s ez a kerek évforduló alkalmas egyfajta számvetésre is. Hogyan ítéli meg az elmúlt 25 év mérlegét?*

– Örülök, mert azt csinálhatom, amit szeretek, amire fiatalemberként rátaláltam, bár tudom, hogy ezen az úton végig is kell menni, s csak egy élet munkája után mondhatja azt az ember, hogy mindent megoldott. Alapvetően mindig pozitív beállítottságú ember voltam, aki a hétköznapi dolgoknak is örül. Minden nehézség ellenére elmondhatom, hogy mindig a belső értékrendem szerint éltem, s mivel újabb feladatokat adnak, igyekszem helytállni a hétköznapi és a család – feleségem és a két gyermekem – által támasztott követelményeknek, elvárásoknak is. Csodálatos dolog látni, átélni azt, ahogyan fejlődnek évről évre, alakítani őket a személyiségük bontakozásában. Néhány évvel ezelőtt rátaláltam egy letisztultabb művészi kifejezőformára: míg korábbi képeim egymásra rétegzett ecsetvonásokkal készültek úgy, hogy az alsó réteg átsugárzott a föléje került rétegeken, így hozva létre egy együttes színhatást, a mostani képeimen már csak egyetlen réteg van jelen. Készítettem akvarell és olajképeket is, dolgoztam grafikai technikákkal, kollázs technikával, mostanában pedig inkább akrill fedőfestékekkel festek.

– *Úgy tudom, régen volt kiállítás a Budakeszi Művelődési Házban. Mi az oka a hosszú szünetnek?*

– Budakeszin 1981-ben volt az első, majd 83-ban a második, ezt követően pedig tíz önálló és számtalan csoportos kiállításom szerte az országban. Azt hiszem, hogy az ötvenedik életév valóban számvetésre indít: örülök, hogy szerveződésem van egy olyan közösség, amely hosszasan kalandozások, csaknem 25 év után arra készíttet, hogy ismét megmutatkozzak szűkebb hazámnak, Budakeszi közönségének.

Galgóczy Zsuzsa

